

EDUSKUNNAN
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Helsingissä
20 päivänä toukokuuta 1994
Lausunto n:o 2

Ulkoasiainvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 3 päivänä toukokuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 56 ETA-sopimuksen pöytäkirjan 47 ja tiettyjen liitteiden muuttamista koskevan ETA:n sekakomitean päätöksen n:o 7/94 eräiden määräysten hyväksymisestä valmistelevasti käsiteltäväksi ulkoasiainvaliokuntaan samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava siitä lausuntoa.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Katriina Alaviuhkola sosiaali- ja terveysministeriöstä, lakimies Marjatta Pohjanpalo kansaneläkelaitoksesta ja lakimies Arja Myllynpää lääkelaitoksesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ETA-sopimukseen liittyvät hallituksen esityksen otsikossa mainitut määräykset. Uudet säännökset koskevat sosiaali- ja terveysvaliokunnan toimialalta sosiaaliturvaa, lääkintälaitteita, lääkevalmisteita ja näihin rinnastettavia muita aineita ja huumeita, tupakkaa sekä kemikaaleja. Säännökset on hyväksytty 1 päivän elokuuta 1991 ja 31 päivän joulukuuta 1993 välisenä aikana Euroopan yhteisössä. Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1994. Esitykseen liittyvä sopimusten hyväksymistä koskeva lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan samasta ajankohdasta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pääosa sopimukseen sisältyvistä sosiaali- ja terveysvaliokunnan lainsäädännön alaan kuuluvista kotimaisista säännöksistä on jo toimeenpantua. Vähäisiä säädösmuutoksia, joiden suhteen valiokunnalla ei ole tässä vaiheessa huomautettavaa, on kuitenkin tarpeen tehdä huumeita, alkoholia, suunuuskaa, lääkintätarvikkeita ja vakuutustoimintaa koskevaan lainsäädäntöön.

Valiokunta kiinnittää huomiota Euroopan yhteisön säännösten ja niitä koskevien selostusten vaikeaan kieleen. Nimenomaan kotimaisessa selvityksessä säännösten sisällössä on pyrittävä ilmaisuun, jonka nojalla säännöksestä ja sen tavoitelluista ja tosiasiallisista vaikutuksista saa

mahdollisimman hyvin selvää. Tämän vaikeaselkoisuuden vuoksi on tärkeää, että eduskunta voi osallistua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa Euroopan talousalueen säännösten valmisteluun.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan sosiaaliturvan siirtymistä ja työn hakua koskevien säännösten toimeenpanossa on ilmennyt ongelmia esimerkiksi tuen maksamisessa ja sen kohtuuttomana viivästymisenä. Suomalaisten viranomaisen tulee voimaperäisesti eri yhteyksissä kiinnittää ulkomaisten viranomaisten huomiota siihen, että ETA-sopimuksen käytännön toimeenpanosta on huolehdittava niin, että yksittäisen työnhakijan oikeudet toteutuvat.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kiireellisesti selvitetään verolainsäädännön muutostarpeet siten, että sosiaaliturvamaksujen maksamiseen osallistuvat myös ulkomailla asuvat Suomesta etuusia saavat samoilla perusteilla kuin Suomessa asuvat.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että sosiaalihuoltolain mukaan toimeentulotukea on oikeutettu saamaan henkilö, joka on tuen tarpeessa ja joka ei voi saada tarpeenmukaista toimeentuloa muilla tuloilla tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen huolenpidolla tai muulla tavalla. Suomesta työtä hakevan muun ETA-maan kansalaisen kotimaastaan saaman kolmen kuukauden työttömyysturvan aikana tai päätyttyä ei tällaisella henkilöllä ole Suomen lainsäädännön tai ETA-sopimuksen nojalla oikeutta työttömyysturvaan tai muuhun vastaavaan sosiaalietuuteen. Sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että ETA-sopimus ei edellytä toimeentulotuen maksamista toisen ETA-maan kansalaiselle.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää kunnioittavasti,

että ulkoasiainvaliokunta ottaisi edellä lausutun huomioon laatiessaan mietintöään.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, Ant-

vuori, Kemppainen, Kuittinen, Mutttilainen, Nordman, O. Ojala, Perho-Santala, Puhakka, Puisto, Stenius-Kaukonen ja Vehkaoja.
